Bijlage: Overzicht en reactie aanbevelingen van de Commissie Verzekeraars

Aanbeveling Commissie Verzekeraars:	**Reactie Kabinet:**
1. Verzekeraars beheren als langetermijnfinanciers van het Nederlandse bedrijfsleven, overheden en consumenten (hypotheken) een groot vermogen. Het belang van prudente technische voorzieningen die variëren met de rente vanwege de waardering op marktwaarde is evident. Gegeven die twee constateringen beveelt de Commissie aan dat een helder macroprudentieel toezichtkader voor verzekeraars wordt ontworpen, waarin macro-economische consequenties van microprudentieel toezicht worden meegewogen.	Het kabinet onderschrijft het belang van de aanbeveling en is van mening dat er op dit moment binnen het nieuwe Solvency II kader voldoende mechanismen bestaan om procycliciteit zo veel mogelijk tegen te gaan en verzekeraars niet onbedoeld te beperken in hun rol als lange termijn investeerder. Daarnaast heeft de Europese Commissie toegezegd vóór eind 2018 met een evaluatie van deze mechanismes te komen. Wanneer daaruit blijkt dat er onbedoelde of ongewenste neveneffecten of macro-economische verstoringen zijn opgetreden, kan dat aanleiding geven tot aanpassing van de regels (zie ook §4.2).
2. Er zijn kansen voor levensverzekeraars om tweede- en derdepijlerpensioenproducten verder te ontwikkelen gegeven de toenemende vergrijzing en veranderende arbeidsmarkt. De Commissie beveelt de sector aan de productinnovatie actief ter hand te nemen om flexibele productelementen in levensverzekeringen te ontwikkelen die passen bij de behoeftes van een steeds mobieler wordende populatie. De Commissie nodigt de overheid uit dit in de regelgeving mogelijk te maken.	De aanbeveling is primair gericht aan de sector. Het kabinet nodigt de sector uit om mogelijke knelpunten in regelgeving te melden (zie ook §3.1). Het kabinet heeft in de hoofdlijnennota doorontwikkeling premieovereenkomsten reeds aangegeven de risicodragende pensioenuitkering na pensionering binnen bepaalde randvoorwaarden mogelijk te maken. Het kabinet vindt het wel belang dat nieuwe producten aansluiten bij de belangen en behoeften van deelnemers (o.a. ZZP'ers).
3. In het kader van de groei van de groep zzp'ers op de arbeidsmarkt moet er worden gekeken naar vergroting van de mogelijkheden om pensioenen en verzekeringen tussen de verschillende soorten aanbieders (verzekeraars en pensioenfondsen) over te dragen. Het definiëren van heldere individuele eigendomsrechten in termen van opgebouwd vermogen is hier een belangrijke voorwaarde voor. Daarnaast is voorlichting over producten die specifiek voor zzp'ers zijn bedoeld belangrijk voor het verder ontwikkelen van deze markt.	Zie reactie op aanbeveling 2.

4. De sector dient goede voorlichting te verzorgen over de voordelen en risico's van de specifieke producten die door verzekeraars worden aangeboden. Zo wordt de consument inzicht gegeven in de mogelijkheden om bijvoorbeeld (aanvullend) in hun oude dag te voorzien. Hierbij zou ook duidelijk naar voren moeten komen hoe combinaties van soorten financiële producten (bijvoorbeeld ook in combinatie met reeds afgenomen bankproducten of een pensioenaanvulhypotheek) extra zekerheid voor de toekomst kunnen bieden.	Deze aanbeveling is gericht aan de sector (zie ook §3.2).
5. Het is van belang dat er een helder onderscheid wordt gemaakt tussen wat een verzekeringsproduct en een bankproduct behelst. Verzekeraars dienen hun producten duidelijk als verzekeringen te markeren die grotere zekerheden bieden dan andere financiële producten. Hoewel dit mogelijk duurdere producten zijn, kan hiermee volgens de Commissie wel worden voorzien in een reële consumentenbehoefte voor de lange termijn.	Deze aanbeveling is gericht aan de sector (zie ook §3.2).
6. De Commissie beveelt aan om de kracht van verzekeringsproducten op de markt voor pensioenen te benadrukken. Hierbij dient te worden bezien of er belemmeringen in wet- en regelgeving zijn die aan specifieke, meer flexibele producten voor bijvoorbeeld zzp'ers in de weg staan en in welke mate deze kunnen worden weggenomen. Daarbij kan door verzekeraars worden overwogen een oplossing met een apart (pensioen-)vehikel te onderzoeken.	De aanbeveling is primair gericht aan de sector. Het kabinet nodigt daarnaast de sector uit om specifieke belemmeringen in wet- en regelgeving te melden (zie ook §3.1).
7. De aanpassing voor de markt voor arbeidsongeschiktheids-verzekeringen kan op twee manieren geschieden. Het speelveld wordt gelijk getrokken tussen UWV en particuliere verzekeraars, of de wet moet worden aangepast om het huidige hybride systeem te herzien en terug te keren naar één marktvorm.	Deze aanbeveling ligt op het terrein van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). De minister van SZW is op dit moment aan het onderzoeken of en op welke manier de premiestelling bij het UWV aangepast kan worden om zo het evenwicht op de hybride markt te verbeteren. De minister van SZW zal de Tweede Kamer naar verwachting voor het zomerreces informeren welke maatregelen hij zal treffen om het evenwicht op de hybride markt te verbeteren (zie ook §4.1).

8.	De Commissie meent dat intensievere dialoog en uitwisseling van personeel tussen toezichthouders en onder toezicht staande instellingen kan bijdragen aan beter wederzijds begrip, onder andere met betrekking tot de invulling van open normen.	Het kabinet ziet het belang van een goede en open dialoog tussen de toezichthouder en onder toezichtstaande instellingen. Uitgangspunt hierbij is rolvastheid. Uitwisseling van personeel met als doel wederzijds begrip bij de invulling van open normen is een ongewenste vermenging van doel en middel.
9.	a. De Commissie vindt het belangrijk dat bij de implementatie van Solvency II en in de uitvoering van het toezicht nationale regelgevers en toezichthouders gelijkluidende eisen zoveel mogelijk eenduidig toepassen. b. De Commissie is van mening dat de huidige coördinerende rol van de EIOPA slechts in beperkte mate kan bijdragen aan een gelijk speelveld. De Commissie beveelt daarom op termijn een centrale toezichtrol voor EIOPA in een Verzekeringsunie aan.	a. Het kabinet onderschrijft de aanbeveling dat in de uitvoering van het toezicht nationale regelgevers en toezichthouders gelijkluidende eisen zoveel mogelijk eenduidig moeten toepassen (zie ook §4.3). b. Het kabinet is van mening dat het op dit moment te vroeg is om te concluderen dat – nog voor de start van het nieuwe toezichtkader Solvency II in 2016 – dit kader niet tot harmonisatie van de toezichtpraktijk zal leiden en merkt daarbij op dat EIOPA onder het nieuwe toezichtkader reeds vele nieuwe bevoegdheden krijgt om het gelijk speelveld te bevorderen (zie ook §4.3).
10.	De Commissie acht het van groot belang dat de problematiek van de beleggingsverzekeringen wordt aangepakt waarbij ook het belang van financiële stabiliteit niet uit het oog moet worden verloren. In de overwegingen voor een oplossing dienen de belangen van de andere polishouders, met name niet-beleggingspolissen, meegewogen te worden. Het lijkt mogelijk om het claimrisico te herverzekeren. De Commissie beveelt aan dat een decentrale oplossing via het herverzekeren van de mogelijke toekomstige claims met betrekking tot beleggingsverzekeringen actief door verzekeraars wordt bekeken.	Wat het kabinet betreft is het aan de individuele verzekeraars om de mogelijkheden tot herverzekering van claims te bezien en af te wegen of dit in hun specifieke situatie toegevoegde waarde heeft. Daarbij is echter wel van belang dat keuzes van de verzekeraar niet afdoen aan de rechten van klanten met een beleggingsverzekeringen en overige klanten (zie ook §2.2).
11.	Los van de problematiek van de beleggingsverzekeringen lijkt het de Commissie zinvol om voor de toekomst de wetgeving met betrekking tot de afhandeling van massaclaims zodanig aan te passen dat deze ook de afhandeling mogelijk maakt via een beperkt fonds en 'geforceerd crediteurenoverleg'.	Deze aanbeveling ligt op het terrein van de minister van Veiligheid en Justitie (V&J). De minister van V&J heeft in dit kader thans wetgeving in voorbereiding (zie ook §2.3).